

Alan Colquhoun schreef zijn stukken op basis van persoonlijke ervaringen als praktiserend architect. Zoals veel van zijn tijdgenoten deed Colquhoun zijn eerste ervaringen als architect op bij wat Reyner Banham de *finishing school* van de naoorlogse Britse architectuur noemde: de architectuurafdeling van de London County Council (LCC). Tegen het eind van de jaren 1950 ging hij bij Lyons Israel Ellis werken en vervolgens richtte hij samen met John Miller een bureau op, welke associatie zou duren tot het eind van de jaren 1980. Het begin van Colquhoun's loopbaan valt samen met de grootschalige introductie in het Verenigd Koninkrijk van 'continentale' moderne ontwerpconcepten voor de architectuur van de verzorgingsstaat. Zijn vroegste artikelen zijn op te vatten als de bijdragen van een jonge architect aan de kritische debatten in de Londense architectuurscene tijdens het midden en einde van de jaren 1950. Tegelijkertijd ontstaan er ontwerpen voor scholen en andere openbare gebouwen waarin verscheidene formele en compositorische architectonische principes worden getoetst binnen een idioom dat als laat-Corbusiaans kan worden gekarakteriseerd. Mies, voor wie Colquhoun grote liefde verklaarde, blijft echter altijd doorschemeren in de situering en groepering van gebouwen die een latente affiniteit met de romantisch-classicistische traditie vertonen. Het samen met John Miller gerealiseerde werk uit de jaren 1970 en 1980 getuigt van een geleidelijke verbreding van de formele referenties ten gunste van het Pittoreske, de vroeg twintigste-eeuwse innovatieve architectuur en,

COMPOSITIE EN TYPOLOGIE DE BOUWPROJECTEN VAN ALAN COLQUHOUN

Tom Avermaete, Christoph Grafe,
Hans Teerds

COMPOSITION AND TYPOLOGY ALAN COLQUHOUN'S BUILDING PROJECTS

Alan Colquhoun's writing is rooted in his first-hand experience as a practising architect. Like many of his contemporaries Colquhoun was initiated as an architect in what Reyner Banham described as the 'finishing school' of British post-1945 architecture, the London County Council (LCC) architect's department. In the late 1950s the architect joined the office of Lyons Israel Ellis before setting up a practice with John Miller with whom he was associated until the mid 1980s. Colquhoun's early career coincides with the large-scale introduction in Britain of 'Continental' modern design concepts for the architecture of the welfare state. His first exercises as a writer were the contributions of a young practitioner to the critical debates in the London architectural scene of the mid and late 1950s. They coincided with designs for schools and other public buildings in which various formal and compositional principles of architecture were examined within an idiom that could be characterised as late Corbusian – although Colquhoun's stated 'first love' of Mies always shines through in the siting and massing of buildings that declare a latent affinity with the traditions of romantic classicism. The work of the 1970s and 1980s, realised in collaboration with John Miller, testify to the gradual broadening of formal references, towards the picturesque, the reform architecture of the early twentieth century and, occasionally, of Italian rationalism. It is in this period, during which Colquhoun travelled between London and the USA and between the practices of theory and design, that the interest in the histories of architecture is most

incidenteel, het Italiaanse rationalisme. In deze periode, toen Colquhoun heen en weer reisde tussen Londen en de Verenigde Staten en zich afwisselend bezighield met ontwerpen en theoretiseren, is zijn belangstelling voor de architectuurgeschiedenis het concreetst. De ontdekking dat het modernisme zowel intellectueel als artistiek schatplichtig is aan de architectuur van de achttiende en negentiende eeuw tekent het werk van de schrijver Colquhoun en vindt zijn weerklink in zijn gebouwontwerpen. De gebouwen zelf lijken echter theoretische vragen op te werpen wat betreft de bronnen van vormgeving en compositie. Deze moeten in de ontwerppraktijk worden beantwoord en tegelijkertijd nieuwe thema's voor kritisch onderzoek en architectuurtheorie instigeren.

Hartlake Road. Extérieur / Exterior view

2

tangible. The discovery of modernism's intellectual and artistic indebtedness to the architecture of the eighteenth and nineteenth centuries, which characterised the work of Colquhoun the writer, here seems to be echoed in designs for buildings. But, then, the buildings themselves seem to raise their own theoretical questions about sources of form-making and composition, which must be resolved in the practice of designing and, at the same time instigate new themes for critical enquiry and architecture theory.

Granard House
Gascoyne woningbouwproject, Hackney, Londen
Architectuurafdeling London County Council
1958

Het ontwerp voor dit woningbouwproject in de Londense wijk Hackney was één uit een reeks van projecten in de periode die was geïnspireerd door de Unité d'habitation. Net zoals de beroemde slabs in het enkele jaren eerder gerealiseerde woningbouwproject in Roehampton kan dit ene gebouw in de Londense East End zowel worden opgevat als een duidelijke demonstratie van de wens de intellectuele en artistieke tradities

van de moderne avant-garde te verbinden, én als verzet tegen een 'milder modernisme'. Het gebouw, dat 11 verdiepingen telt en deel uitmaakt van een groter ensemble in een 'gemengde ontwikkeling', kijkt uit op laagbouwblokken en restanten van vooroorlogse terraces. Vergeleken met Le Corbusier's precedent is de sjabloon van de Unité hier enigszins omgewerkt om de rationaliteit van een reeks tektonische elementen te benadrukken. Dit was in overeenstemming met de eis van de LCC om grootschalige woningbouwprogramma's te standaardiseren.

Hartlake Road. Vogelvlucht perspectief / Bird's-eye view

3

Granard House
Gascoyne Housing Estate, London Borough of Hackney
London County Council architects' department
1958

The design for a housing scheme in the London Borough of Hackney was one of a series of schemes in the period indebted to the Unité d'habitation. Much like the famous slabs in the Roehampton estate realised a few years earlier, the single building in the East End can be taken as a clear demonstration of the desire to connect to the intellectual and artistic traditions of the modern avant-garde, and opposing the proposition of a 'softer

modernism'. The 11-storey building is part of a larger 'mixed development' ensemble and overlooks low-rise housing blocks and remnants of pre-war terraces. Compared to Le Corbusier's precedent, the template of the Unité here is slightly reworked to emphasise the rationality of the series of tectonic elements, fitting in with the necessities of standardisation of the large-scale housing programme of the LCC.

Oldbury Wells meisjesschool
Bridgnorth, Shropshire
Lyons Israel Ellis
1959-1960

Deze middelbare school werd gebouwd in het kader van een uitgebreid scholenbouwprogramma in het Engeland van de jaren 1950. Dit mondde uit in grootschalig experiment met gestandaardiseerde bouwcomponenten en, in veel gevallen, de articulatie van verschillende delen van de school in afzonderlijke volumes die min of meer losjes over de locatie waren verspreid. In het ontwerp voor de school in Bridgnorth is uitdrukkelijk geen sprake van deze twee opties. Het gehele programma is

geïntegreerd in een lang rechthoekig gebouw, met uitzondering van de handenarbeidlokalen en de keuken die als afzonderlijke volumes ten noorden en ten zuiden van het hoofdgebouw staan. De serie van elf beuken van het hoofdgebouw wordt duidelijk tot uitdrukking gebracht in het betonnen kader dat los van de gevel staat. Deze regelmatige reeks beuken wordt onderbroken door de entreehal, die twee beuken beslaat en wordt geflankeerd door het vooruitstekende trappenhuis en een hoge schoorsteen die door het dak steekt. De dubbelhoge glazen gevel van de entreehal wijkt terug en vormt zo een portico. Het tektonisch gearticuleerde hoofdgebouw contrasteert met het afzonderlijke keukenvolume dat in de vorm van lage, massieve bakstenen dozen verankerd is aan de grond waaruit het lijkt voor te komen.

Galerij boven toegangshal / Gallery over entrance hall

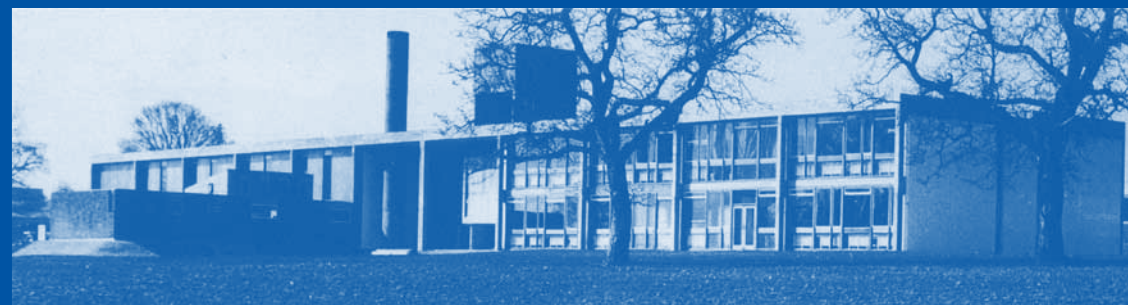

4
Bovenaan het hoofdtrappenhuis /
Top of main staircase

Oldbury Wells School for Girls
Bridgnorth, Shropshire
Lyons Israel Ellis
1959-1960

The secondary school was part of the extensive school building programme in 1950s England that resulted in large-scale experiments with standardised building components and, frequently, the articulation of the different parts of the school in separate volumes more or less loosely laid out across the site. The design for the school at Bridgnorth explicitly rejected both, accommodating the entire programme within one long rectangular

building, except for the housecraft rooms and the kitchen, which appear as separate volumes on the north and south sides of the main volume. The series of 11 bays of the main building is clearly expressed in the concrete frame standing proud of the façade. The series of regular bays is interrupted by the entrance hall occupying two bays flanked by the projecting staircase and a tall chimney penetrating the roof, its double-height glass façade recessed so as to provide a portico. Contrasting with the tectonically articulated main building, the separate volume of the kitchen appears as low solid brick boxes, connected to the ground from which they seem to emerge.

Hoofdgebouw / Main block

5

Hoofdingang / Entrance porch

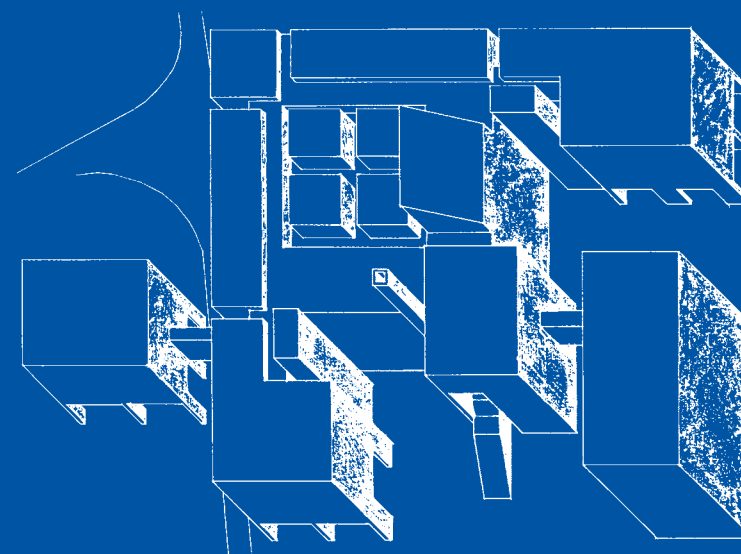
Hoofdtrappenhuis met ketelhuis erboven / Main staircase with tank room above

Forest Gate middelbare school
Newham, Londen
Colquhoun, Miller & Partners
1962

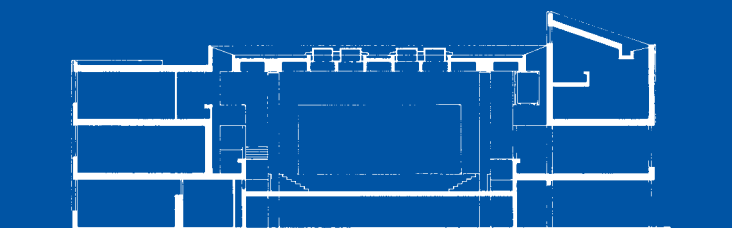
Omdat de Forest Gate High School in oostelijk Londen een beperkte ruimte innam, probeert het ontwerp zoveel mogelijk buitenruimte te creëren. Het voorstel van Colquhoun & Miller is gebaseerd op de schooltypologieën die aan het einde van de negentiende eeuw zijn ontwikkeld door de schoolcommissie van de LCC. Door een kruisvormige plattegrond, bestaande uit een reeks vleugels die bijeenkomen in een centrale aula, ontstond een compositie van duidelijke, met elkaar verbonden buitenruimten. De plattegrond van de school in zijn geheel refereert aan negentiende-eeuwse typologieën, maar van de architectonische taal kan worden gezegd dat hij een combinatie is van

de strengheid van Max Bill's Hochschule für Gestaltung in Ulm en bepaalde kenmerken van de neorationalistische Italiaanse architectuur uit de jaren 1970 en 1980. De hoofdingang, met zijn monumentale trap, doet een beetje denken aan de strenge taal die Aldo Rossi gebruikte in zijn schoolprojecten, terwijl de langwerpige ramen in de gevel erachter lijken te verwijzen naar een modernistisch idioom, zoals in Le Corbusier's woningen in Pessac. In het interieur wordt een ander 'taalspel' geïnitieerd. In de aula laat het plafond de rationaliteit van de constructie open en bloot zien: een raster van balken onthult de logische opzet van de draagconstructie. De wanden van de aula vertonen een sculpturaal patroon van openingen, balkons en trappen die het tektonische aspect van het gewapend beton articuleren en benadrukken.

Doorsnede / Section

7

Axonometrie / Axonometric sketch

Forest Gate High School
London Borough of Newham
Colquhoun, Miller & Partners
1962

Occupying a restricted site in East London, the design of the Forrest Gate High School sought to create as much room as possible for outdoor spaces. Colquhoun and Miller based their proposal on the school typologies developed by the school board of the London County Council in the late nineteenth century. A cruciform figure consisting of a series of wings meeting in a central assembly hall establishes a composition of distinct and connected outdoor spaces. While the general layout of the school evokes nineteenth-century typological references, the architectural language could be said to combine the austerity of Max Bill's Ulm Hochschule für Gestaltung with some of the

features of Italian neo-rationalist architecture of the 1970s and 1980s. The main entrance, with its monumental staircase, faintly elicits the austere language employed by Aldo Rossi in his projects for schools, while the elongated windows of the façade behind seems to make reference to a modernist idiom as can be found in the Pessac housing of Le Corbusier. In the interior another 'language game' is initiated. In the assembly hall the roof exposes the rationality of the construction, a grid of beams revealing the logical approach of the load-bearing structure. The walls of the assembly hall display a pattern of sculptural openings, balconies and staircases that articulate and emphasise the tectonics of reinforced concrete.

Scheikundegebouw Royal Holloway College
Egham, Surrey
Colquhoun, Miller & Partners
1970

Het scheikundegebouw van het Royal Holloway College bestaat uit vier leslaboratoria, twee collegezalen, een bibliotheek en overige werkruimten die zijn verbonden via een reeks collectieve ruimten met een duidelijke hiërarchie. Het is gelegen op een steile helling nabij het bestaande negentiende-eeuwse College. Het scheikundegebouw wordt gekenmerkt door een rationele organisatie en een bijna brutalistische detaillering.

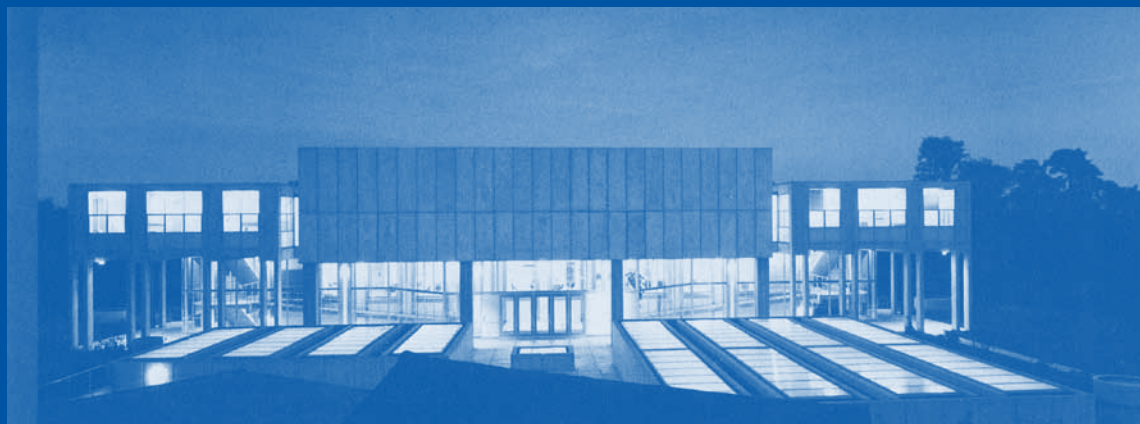
De constructie van prefab betonelementen benadrukt de strengheid van de plattegrond en bepaalt de opeenvolging van buiten- en binnenmuren. De heldere lay-out en detaillering wordt verzacht door de latent romantische ligging van het gebouw op de locatie. De driedelige compositie van volumes op de helling zorgt dat er een aaneengesloten reeks loggia's ontstaat aan de periferie van het gebouw. Hierdoor wordt een nauwe band gecreëerd tussen het omringende landschap en het interieur. Een stelsel van paden door het landschap verbindt het scheikundegebouw met het aangrenzende negentiende-eeuwse College. Bezoekers betreden het gebouw op de tussenverdieping, tussen de daklichten van de twee in het heuvelachtige

landschap verzonken collegezalen. De entreehal verbindt de collegezalen op de onderste verdieping en de bibliotheek op de bovenste verdieping en ontsluit het gangenstelsel. De collectieve ruimten op verschillende niveaus worden verbonden door een uitgebreid stelsel van trappen en hellingbanen, zodat een kunstmatige topografie ontstaat die in wisselwerking staat met haar natuurlijke tegenhanger.

Exterieur / External view

8

Hoofdingang bij nacht / Main entrance at night

Chemistry Building, Royal Holloway College
Egham, Surrey
Colquhoun, Miller & Partners
1970

The Chemistry Building for the Royal Holloway College consists of four teaching laboratories, two lecture halls, a library, and other workshop spaces, which are connected through a series of collective spaces with a clear hierarchy. It is positioned on a steep slope near the existing nineteenth-century college. The Chemistry building is characterised by a rational organisation and an almost Brutalist detailing. The construction of reinforced

precast concrete elements emphasises the rigour of the plan and determines the seriality of the exterior and interior walls. The clarity of the layout and detailing is softened by the latently Romantic positioning of the building in its site.

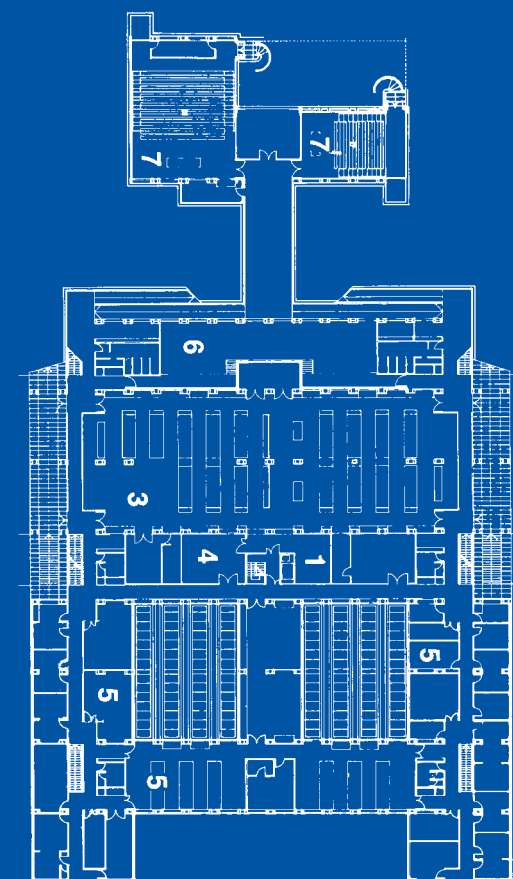
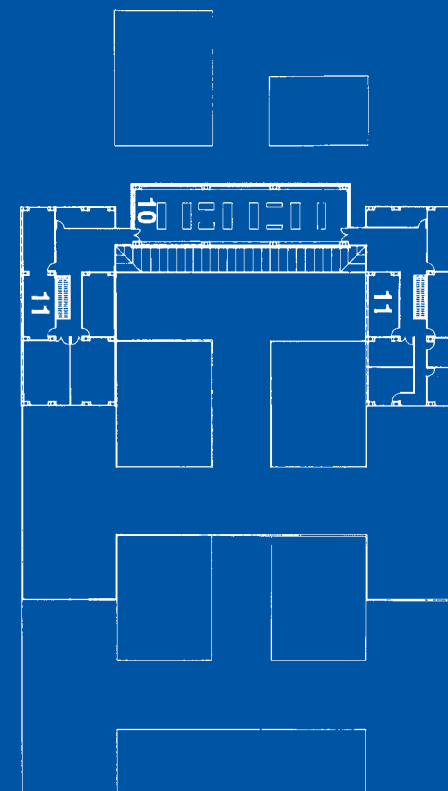
The tripartite composition of volumes on the slope provides a continuous series of loggias on the periphery of the building. These establish an intimate relationship between the surrounding landscape and the interior of the building. A system of paths through the landscape connects the Chemistry building with the adjacent nineteenth-century college. Visitors enter the building at the upper level, between the roof lights of the two lecture halls that are embedded in the hilly landscape.

Zicht op het overdekte voetpad / View of the covered walkway

Plattegrond van de vijfde laag / Fifth level plan

9

Plattegrond van de derde laag / Third level plan

The entrance hall mediates between of the lecture halls at the lower and the library at the upper level, announcing the system of through passages. The collective spaces located at various levels are related through an elaborate system of stairs and ramps, creating an artificial topography that interacts with its natural counterpart.

Woningen in Caversham Road en Gaisford Street
Camden, Londen
Colquhoun, Miller & Partners
1979

Het negentiende-eeuwse stedelijk weefsel van Noord-Londen vormt de context voor het woningbouwproject tussen Caversham Road en Gaisford Street. De heersende woningtypologie in beide straten verschilt aanzienlijk: in Gaisford Street terraces, in Caversham Road pseudo-Italiaanse stadsvilla's. In reactie op deze verschillen maakt het ontwerp gebruik van typologische en formele continuïteit. Tegenstelling en complementariteit worden ingezet als de belangrijkste strategie van het architectonisch en stedenbouwkundig ontwerp. In Gaisford Street volgen de entrees van de nieuwe appartementen de lay-out, de schaal en het ritme van de belendende negentiende-eeuwse huizen. De gevel is echter bijna modernistisch gearticuleerd: abstract en wit gepleisterd.

Caversham Road. Extérieur gezien vanaf de straat / Exterior view from the street

Caversham Road and Gaisford Street Housing
London Borough of Camden
Colquhoun, Miller & Partners
1979

The nineteenth-century urban fabric of North London provides the context for the housing project between Caversham Road and Gaisford Street. The existing housing typologies differed strongly in both streets: Gaisford Street is characterised by terraced houses, while Caversham Road is composed of Italianate urban villas. The design responds to these differences by seeking typological and formal continuities. Contradictions and complementarities are activated as key strategies of architectural and urban design. In Gaisford Street the entrances of the new apartment building follow the layout, scale and rhythm of the nineteenth-century neighbouring houses. The façade, however, receives an

almost modernist articulation: abstracted and plastered in white. On Caversham Road, a volume of two apartments completes the series of villas echoing the general composition and scale of its neighbours. The detailing, however, offers a counterpoint to the neighbouring villas: windows and entrance are in bas-relief, with a window protrudings sculpturally from the side façade.

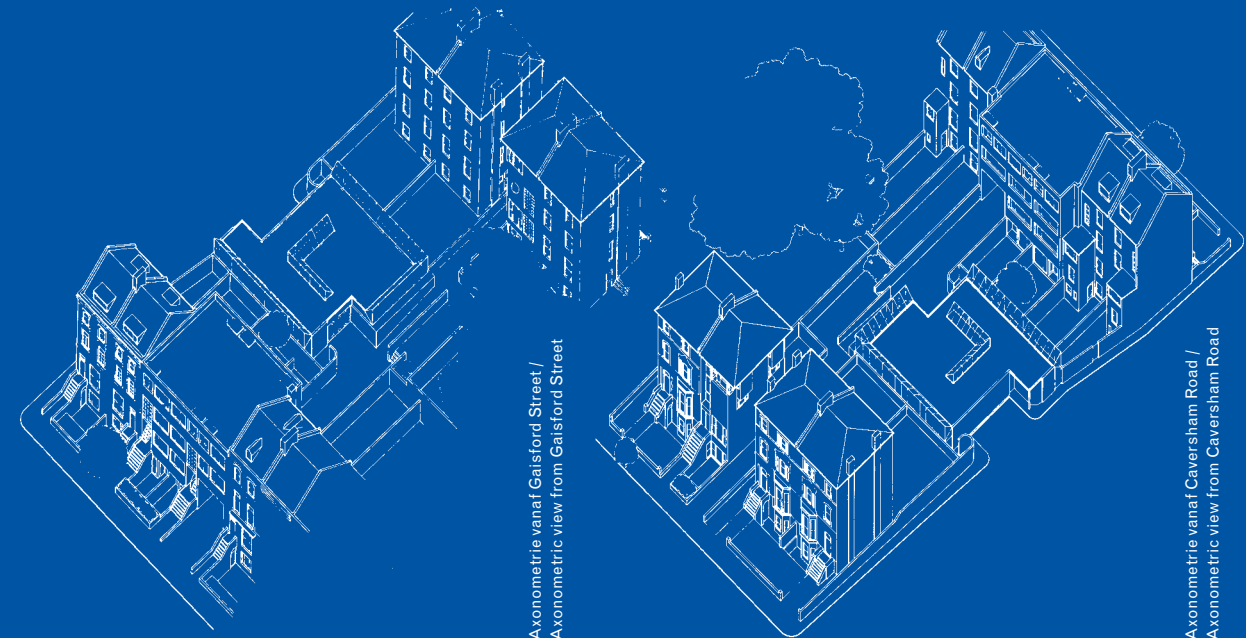
Hoewel de beide gebouwen voorbeelden zijn van verschillende compositorische en typologische benaderingen, vormen ze samen ook een duidelijk stedelijk ensemble. Een openbaar voetpad langs het gebouw aan Caversham Road, dat doorloopt door een poort in het appartementencomplex aan Gaisford Street, verbindt de beide straten en ontsluit de private binnenzijde van het blok voor het publiek. In eerste instantie zou er midden in het blok een wijkgebouw komen. In het (niet volledig uitgevoerde) ontwerp vullen huisvesting, wijkgebouw en openbare ruimte elkaar aan en worden de contouren van een nieuwe stedelijke figuur geschetst.

almost modernist articulation: abstracted and plastered in white. On Caversham Road, a volume of two apartments completes the series of villas echoing the general composition and scale of its neighbours. The detailing, however, offers a counterpoint to the neighbouring villas: windows and entrance are in bas-relief, with a window protrudings sculpturally from the side façade.

While both buildings exemplify different compositional and typological approaches, together they also form a distinct urban ensemble. Along the building on Caversham Road, and through the apartment complex at Gaisford road, a public path connects both streets, opening the private interior of the block to the public. Initially a community centre was planned in the middle of the block. Housing, community centre and public space complement each other and draw the contours of a new urban figure.

Gaisford Street. Extérieur gezien vanaf de straat / Exterior view from the street

Axonometrie vanaf Gaisford Street /
Axonometric view from Gaisford Street

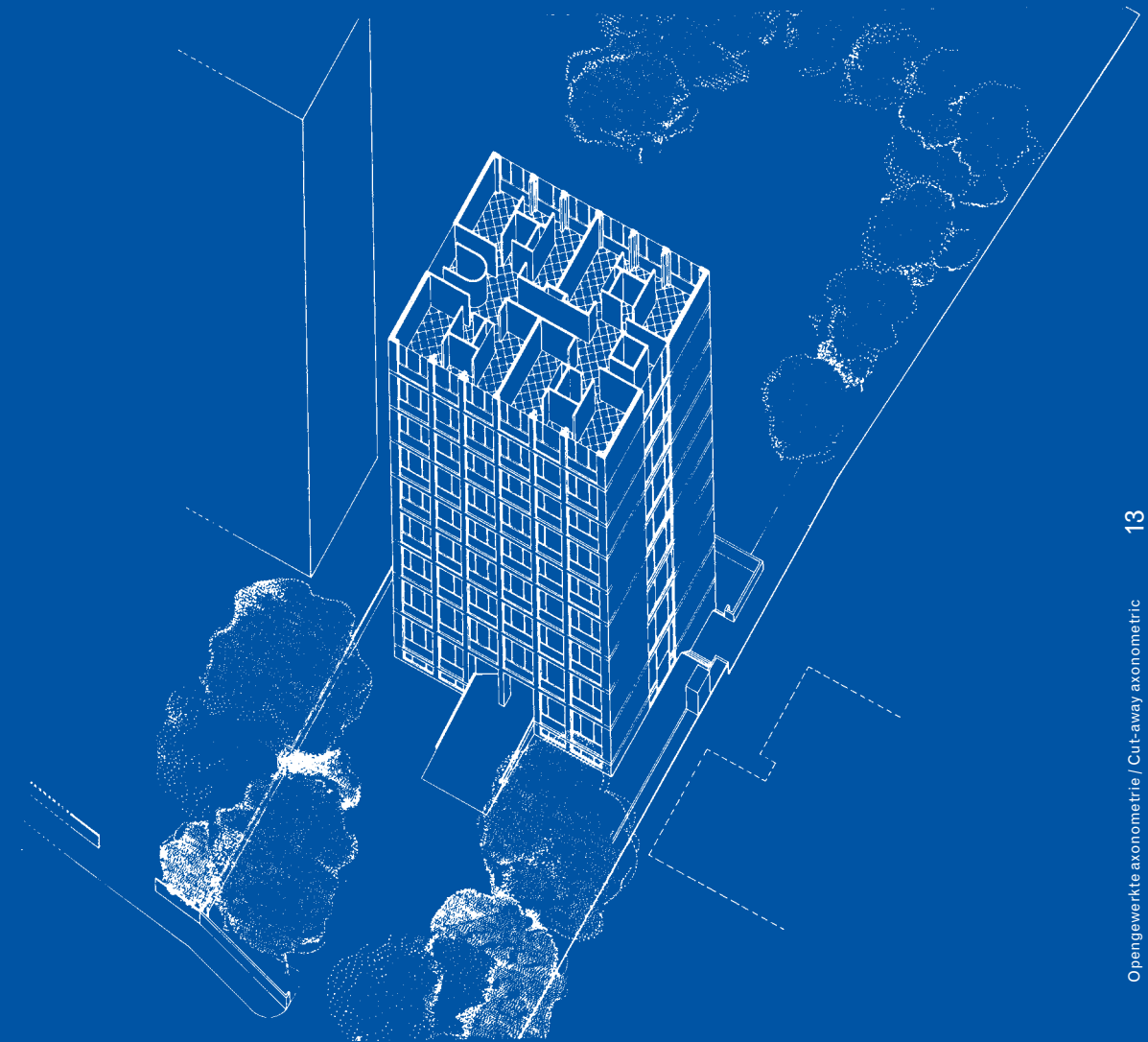
Axonometrie vanaf Caversham Road /
Axonometric view from Caversham Road

Woningen in Hornsey Lane
Haringey, Londen
Colquhoun, Miller & Partners
1980

Het project aan Hornsey Lane bestaat uit een torenflat van negen verdiepingen, waarin 34 appartementen, een wasruimte en een gemeenschappelijke ruimte zijn ondergebracht. De torenflat staat langs een weg waaraan oorspronkelijk een aaneenschakeling van vrijstaande villa's, die iets van de weg af lagen, was. Deze stedelijke context komt terug in de situering van de torenflat. De toegang tot het perceel is als die tot een

villa: een open en helder omlijnd landschap duidt aan waar de feitelijke entree ligt. Tussen de open groene ruimte en de brede gezamenlijke entreehal ligt een betonnen brug. Het landschap en de materiaalkeuze verankeren samen de torenflat in deze specifieke stedelijke omgeving. De toren bestaat uit dragend metselwerk en ter plaatse gestorte betonnen vloeren, die het gebouw een duidelijke tektonische articulatie verschaffen en een wisselwerking creëren tussen het grid van rode bakstenen kolommen en vloeren, en de vulling van glazen bouwstenen en vensters, als gevolg van de specifieke vereisten van de afzonderlijke woningen.

Hornsey Lane Housing
London Borough of Haringey
Colquhoun, Miller & Partners
1980

The Hornsey Lane project consists of a nine-storey tower accommodating 34 apartments, a laundry and a common room. The tower is located on a road that originally was composed as a string of freestanding villas set back from the road. The position of the tower on its site echoes this urban setting. Entering the site is like approaching a villa: an open and clearly determined landscape announces the actual entrance. A concrete bridge

mediates between this open green space and the wide collective entrance hall. Landscape and materiality jointly situate the tower in this particular urban surrounding. The tower is constructed with load-bearing brickwork and in situ reinforced concrete floors, providing the building with a clearly expressed tectonic articulation and establishing the interplay between the grid of red brick columns and floors and the infill of glazed bricks and windows responding to the particular requirements of the individual dwellings.

Uitbreiding Whitechapel Art Gallery
Londen
Colquhoun, Miller & Partners
1985

De oorspronkelijke Whitechapel Art Gallery, in 1901 gebouwd door Harrison Townsend, heeft een kenmerkende gevel die geïnspireerd lijkt door de experimenten van de Wiener Secession. Colquhoun, Miller & Partners kreeg opdracht het gebouw uit te breiden met een kleine galerie en de bestaande galerijen te renoveren. Het bureau moest een reactie formuleren op een bestaande toestand die al meerdere transformaties had ondergaan. Het ontwerp behelsde een reorganisatie van het gebouw binnen de bestaande envelop. Via kleine, bijna acupuncturistische ingrepen werden nieuwe ruimten gerealiseerd voor openbare voorzieningen zoals een auditorium, een boekwinkel en een restaurant,

terwijl tegelijkertijd een herindeling van de dienstruimten, de kantoren en de opslagruimten plaatsvond en een goederenlift werd toegevoegd.

De grootste ingreep was de vervanging van een openbare trap. Door middel van deze simpele ingreep werden twee niveaus verbonden en twee galerijen visueel met elkaar in verband gebracht, wat het openbare karakter van de galerij versterkt. Op een smalle strook land waar eerder een schoolgebouw stond, grenzend aan een steeg, werd een kleine uitbreiding gerealiseerd. De gele en rode baksteen en de opvallende ramen van deze uitbreiding laten zien hoezeer de architecten de nieuwe en de bestaande delen hebben willen verzoenen; het illustreert hun sympathiserende benadering van bestaande architectonische idiomen.

14

Zicht op het café / View of the café

Whitechapel Art Gallery Extension
Londen
Colquhoun, Miller & Partners
1985

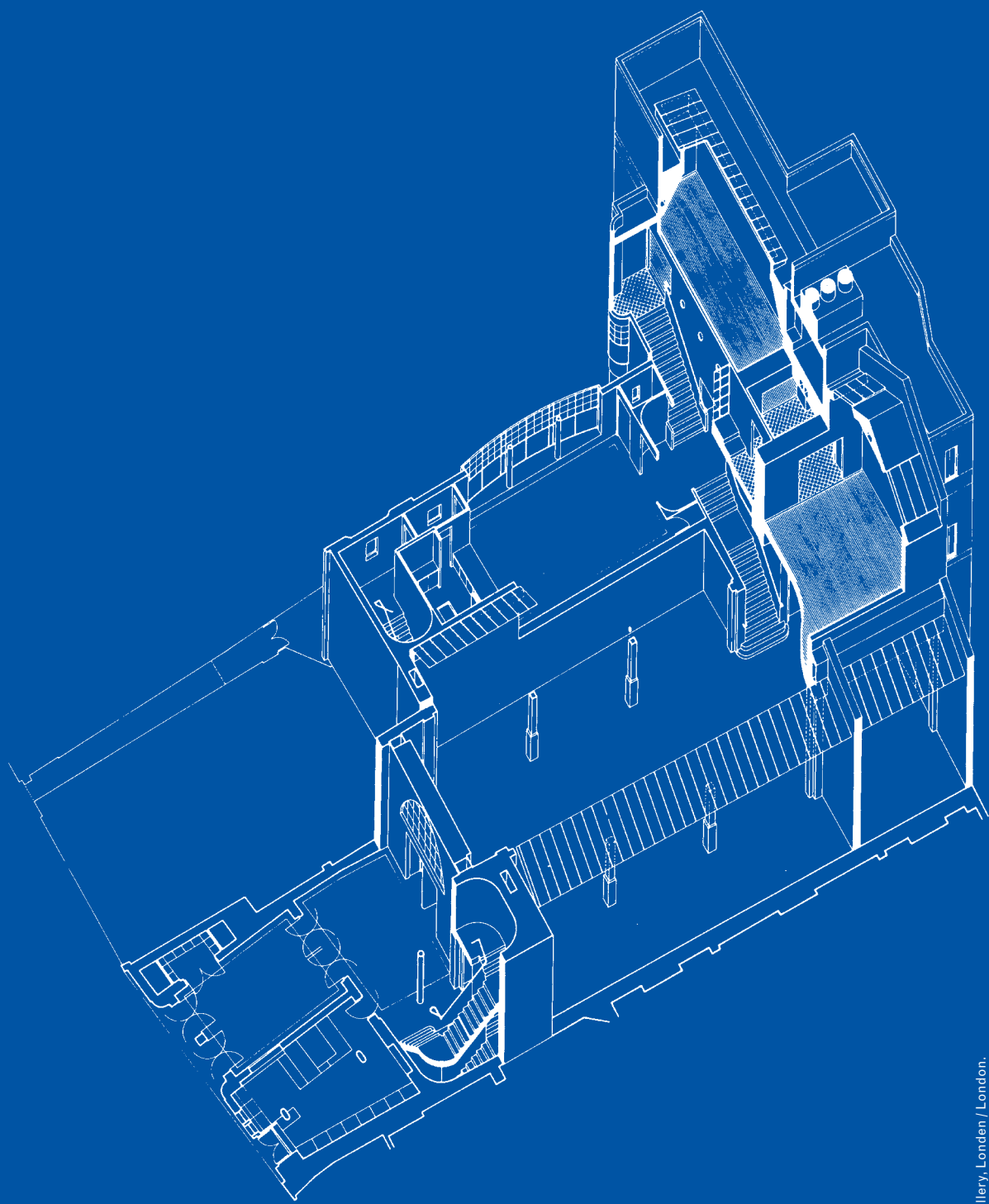
The original Whitechapel Art Gallery was built in 1901 by Harrison Townsend and is characterised by its façade, which seems inspired by the experiments of the Wiener Secession. For Colquhoun, Miller and Partners the commission to extend the building with a small gallery and to refurbish the galleries introduced the issue of responding to an existing context that had already been the subject of various transformations. The design implied a reorganisation of the building within its existing envelope. Small, almost acupuncturist interventions provide new spaces for public functions such as a lecture theatre, bookshop and restaurant, while simultaneously reorganising the service spaces, the offices, storage and adding a goods lift.

The main intervention consisted of the replacement of a public staircase. With this simple operation two levels were connected and two galleries visually related, enhancing the public character of the gallery. A small extension was conceived on a narrow strip of land, previously occupied by a school building in the alley at the back of the existing building. The yellow and red brick, as well as the distinct windows of this extension, illustrate how the architects were searching for a reconciliation of the new parts with the existing and a sympathetic approach to the existing architectural languages.

15

Exterieur vanuit / exterior view from Angel Alley

Whitechapel Art Gallery, London / London.
Opengewerkte axonometrie / Cut-away axonometric